

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 0 fill. Egy szám ára 6 fill.

TARSSZERKESZTŐ
PAAL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallásnár Debrecen.

A Ne temere.

A régi sérelmek.

Még mindig nem lát az ország tisztán a Ne temere dolgában. Tudjuk, hogy a pápa a Ne temere dekretum kihirdetése óta kötött egyes házasságokat érvényeseknek tekinti, amennyiben más bontó akadály fenn nem forog. Tudjuk azt is, hogy a Provida konstitúció II. fejezetének határozataira hivatkozik a Ne temerét felfüggesztő pápai rendelet, de nem ismerjük azt a felfüggesztést elrendelő pápai kéziratot, valamint azt sem, hogy a lelkészek, a kapott utasítás szerint hogyan értelmezik a Providát, amelynek ide vonatkozó része meglehetősen zavaros és sokféleképen értelmezhető. Azt azonban már tudjuk, hogy a kongregáció új rendelkezése folytán: „a katolikus vallásról *eretnekségre vagy schizmára* áttértekkel, még ha a gyermekkorban történt is az áttérés, csak a Ne temerében jelzett módokat szerint köthetnek a katolikusok érvényes házasságot. Látnivaló tehát ebből, hogy a Ne temere felfüggesztésével a más felekezetek sérelmének megszüntetése a Vatikán részéről egyáltalában nem volt őszinte. Ez a kikötése egyszerűen lehetlenné akarja tenni, hogy egy katolikusnak elkeresztelt gyermeket visszahódítsanak abba a felekezetbe, ahova az törvény szerint tartozik, másfelől presszióval akarja az áttérést megakadályozni. Nem ismeri el tehát a pápa feltétlenül a egyes házasságok érvényességét,

kivételeket tesz: már pedig bővebb magyarázatra igazán nem szorul az, hogy a Ne Temere épen olyan sérelmes és törvénytelen marad az ország törvényei, valamint az erkölcsiség szempontjából akkor is, ha csak egyetlen egy vegyes házasságot bélyegez is a Vatikán ágyasságnak. Mert törvényeink *valamennyi vegyes házasságot érvényesnek ismerik el*, a pápának egyáltalában nem lehet joga sem az összes, sem egyetlen egy vegyes házasságot érvénytelennek nyilvánítani; mert ebben az országban, törvényeink szerint minden vegyes házasság egyformán érvényes, s amikor a pápa ezek közül csak egyet is nem hajlandó elismerni, megint ott vagyunk, ahol a Ne temere kibocsátásakor voltunk. A sérelmek ugyanazok, s ugyanolyan mértékben fennállanak, mint akkor.

Van azután még egy másik kivétel is. „A konstitúció csak a Magyarországon születettekre vonatkozik, de csak ha itt kötnek házasságot“. Vagyis a konstitúció állampolgári jogot nyertekre nem vonatkozik, azaz nem vonatkozik kivétel nélkül minden, a magyar törvények védelme alatt álló állampolgárra s nem vonatkozik olyan magyar állampolgárra sem, aki az ország területén kívül köt házasságot.

Nyilvánvaló ezekből a kivételekből, hogy a Ne temere okozta sérelmeink nem szüntek meg s hogy azok addig, míg a Vatikán minden vegyes házasságot törvényesnek, el nem ismer, meg sem is szünnek.

A Provida konstitúció kiterjed Magyarországra „ami alatt a Szent István koronájához tartozó összes részek értendők“. Kérdés s amennyiben ezt maguk az érdekelt katolikus papok sem tudják — kiterjed-e Horvát-Szlavon országra és Boszniára is? Ez olyan kérdés, amire okvetlen feleletet várunk és várnunk kell az ezen országrészekben lakó sok ezer protestáns hitfeleink érdekében!

KRÓNIKA.

Híradások az öröronyból.

Magyarország klerikalizmusa.

— A Népszövetség számokban. — 35 százalék a szaporodás. — Minden megyében van szervezetük. —

A katolikus Népszövetség titkára, Haller István most teszi közzé a szövetség állapotára vonatkozó számadásokat. Kommentárt nem akarunk fűzni e jelentéshez. Mindenki meg fogja belőle magyarázat nélkül is érteni, micsoda hatalmas munkát végzett és végez a Népszövetség, látni fogja, milyen erős ez barátoknak s milyen veszedelmes ellenségnek. S akiből még a lelkiismeret legutolsó paránya sem veszett ki, az szégyenkezni és pirulni fog, látván és összehasonlítván ezt a nagy, páratlanul imponáns eredményt azzal, amit mi, a magyar protestánsok eddig elértünk. Sajnos, rettenetes hanyagok vagyunk saját ügyeink végzésében s érdekeink istápolásában. De hisszük, hogy az alábbi jelentés sokak szemét ki fogja nyitni s becsületes elhatározással fogja támogatni egyháztársadalmi szervezkedő munkánkat.

„A Katolikus Népszövetség egy évi és három hónapi agitációja felölelte az egész országot. Nem lévén megye, amelynek területén ne élne katolikusok, *nincs megye, amelyikben ne volna népszövetségi szervezet.* Ugy a szervezet, mint a tagok száma jóval nagyobb ott, ahol a központ egyházmegyei, illetőleg vármegyei értekezleteket tudott tartani, mint ott, ahol az idő hiánya miatt ezt még nem tehetette meg. Eddig a következő helyen sikerült: rozsnyói, pécsi, váci, győri, szatmári, besztercebányai, gyulafehérvári, veszprémi egyházmegyei, esztergomi, zalai, lipói, komáromi, honti, soproni, nyitrai, borsódi, pesti, csongrádi, somogyi, jásznagykunszolnoki, pozsonyi, barsi, csiki, udvarhelyi, marostordai és trencsén-vármegyei értekezletek és egy-két esperesi kerületre kiterjedő értekezlet Battonyán. Az összes tagok száma az április 10-iki zárlat szerint, 190.546, ami a tavalyi 140.469 taggal szemben 50.123, vagyis 30 százalék emelkedés. A tagok 2480 helyen vannak eloszolva. 559 helyen 20-nál kevesebb, 1821 helyen pedig 20-nál több a tagok száma.

Nem egy szervezetben a tagok száma több, mint hétszeresére szaporodott. A kilépéseknek — az összes kilépők száma 6—7000-re tehető — kétféle oka van, vagy a januári pénztelenség, vagy az, hogy az első évben egy családból többen is beléptek s valamenynyien ugyanazokat az illetményeket kapván, nem látták szükségesnek, hogy a családfőn kívül, más is tagja legyen a szövetségnek. Az első ok megszüntetésével a kormányzótanács foglalkozott már. A második elhárítására egyelőre nincs mód. Kénytelenek vagyunk megelégedni azzal, ha egy családból csak egy tag iratkozik be a szövetségbe. Így állván a dolog, — a Népszövetség jelenlegi 190.546 tagját ugyanannyi családnak lehet venni.

A népszövetségi tagoknak vármegyék szerint való megoszlása igazolja azt az általános tapasztalatot, a melyet eddig mindenféle katolikus mozgalmnál tapasztaltunk. Legelevenebb katolikus élet folyik s a legtöbb népszövetségi tag van Magyarországnak egyébként is legkulturálisabb megyéiben. a Dunántúliakban. Azután következnek a Duna—Tisza közöttiek, ezek után a felföldiek, végül a tiszántúliak és az erdélyiek. Utóbbiakra vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy ezekben laknak a katolikusok a legkisebb számban s leginkább vannak keverve más vallásukkal. A legtöbb tag van: Sopron 18.841 (08-ban 5627) Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun 15.758 (08-ban 12.842), Nyitra 14.228 (9301), Bács 12.961 (9917), Vas 10.430 (5527), Zala 9622 (6719), Veszprém 6816 (1980), Pozsony 6651 (6500), Fehér 6139 (4374), Baranya 5917 (5475), Szatmár 4871 (3235), Bars 4582 (4036), Moson 4461 (2175), Hont 4381 (4083), Szepes 4286 (4207) Tolna 4176 (3514), Győr 4097 (2620), Trencsén 3768 (3523), Komárom 3751 (2759), Somogy 3593 (1809), Temes 3347 (2750), Jász-Nagy-Kun-Szolnok 3080 (1105). Négy megyében 2500 és 3000 között, nyolcban 1000—2000, a többiben 1000-en alul van a tagok száma.

A legerősebb a Népszövetség Sopronmegyében, ahol 134 szervezetben, 106 plébániaterületen 18.841 tag van. Itt is van azonban még 23 plébánia, amelynek területén a Népszövetségnek nincsen szervezete. Természetes, hogy a többi megyében az arány ennél kedvezőtlenebb. Tennivaló tehát még ott is sok van, ahol tényleg a legtöbbet tették a szervezkedés érdekében. Fel kell azonban e helyen említeni, hogy Sopronmegyében és egyebütt is, különösen a felvidéken vannak községek, ahol egy-két család kivételével minden családfő tagja a szövetségnek.

A legtöbb szövetségi tag van a következő városokban, illetőleg községekben: Budapest 6000, Temesvár 2000, Székesfehérvár 1300, Sopron 1070, Szombathely 1000, Selmecbánya 900, Solnok 850, Győr 802, Pöstyén 778, Makó 750, Szabadka 734, Kalocsa 700, Kismartonhegy 749, Bártfa 641, Zenta 663, Veszprém 600, Hódság 583, Budaörs 545, Apatin 535, Kerény 530, Privigye 521, Nyitra 508.

Ezen adatok beszélnek a „klerikalizmusnak“ azon váiról, amelyeket a Népszövetség épített.

A haladás, amelyet ez év első negyedében a Népszövetség felmutathat, kétségkívül örvendetes, mert számottevő. A Népszövetségi szervezetnek teljes fejlettségét el kell érnie 2—3 esztendő alatt, hogy azután az agitáció által igénybe vett erőit a belső konszolidációra fordíthassa. Addig is ott, ahol a helyi szervezet az agitációval már elérte az elérhető, a szervezetet foglalkoztatni kell és közérdekű feladatok megoldásával a tagokat begyakorolni a keresztény világnézet diadaláért vivandó harciba.

*

Igy végződik Haller jelentése, amely a Népszövetség, erejének, hatalmának tudatában új munkát, új kapcsolatot helyez kilátásba. Mi meddig hallgatunk?

Dr. Teutsch Frigyes.

— Az erdélyrészi ág. ev. püspök. —

Az erdélyrészi evangélikus hittestvérek püspökének főtiszteletű és méltóságos Dr. Teutsch Frigyes püspök úrnak arcképét mutatjuk be itt olvasóinknak. Tesszük azzal a tisztelettel, a melylyel egyfelől a tudós, fenkölt lelkületű ember iránt tartozunk, de tesszük azzal a keresztényi szeretettel, a melylyel a mi ref. anyaszentegyházunkkal testvér protestáns anyaszentegyház Főpásztorára iránt vagyunk lekötelve.

Az alkalom pedig kétszeresen örvendetes ránk nézve. Ugyanis hosszú-hosszú idők óta ez az egyetlen, hogy az erdélyrészi ágostai evangélikus egyház püspöke egyházlátogatásának rendén politikai és egyházi hivatalosainkkal szélesebb körben keresi az összeköttetéseket.

Ezenkívül el nem titkolható örömünkre szolgál ez az alkalom arra, hogy ő benne és ő általa az erdélyrészi ág. ev. egyház egyeteme iránti rokonszenvünknek és testvéries érzületünknek adjunk kifejezést s őszinte szívvel nyújtjuk a jobbot a magyarországi s közelebről az erdélyrészi protestantizmus védelme, erősítése s híveinknek közös nagy érdekeink és feladataink körül való tömörítése érdekében.

Sajnos, hogy mi, az erdélyi protestánsok eddig nagyon idegenek voltunk egymásra nézve. Örömeink, fájdalmaink ritkán dobbantak egymás szívére keresztül. A magyar és szász közötti sokszor túlerősen kielécsített politikai ellentét, indokolatlan válaszfalat képezett a felekezeti téren is, holott kellett és kell éreznék ágostai evangélikus testvéreink is, hogy a itteni magyar protestáns testvérekkel való egyetértő, benső viszony egyuttal alapja lehetne annak a megértésnek is, amely egyházi, társadalmi, sőt politikai szempontból is egy új, szebb és egyidejűleg megnyugtatóbb jövő munkása lehetne. Mi ezt éreztük!

Keressük azért a kölcsönös megértés és megismerés alapjait azon az egyedüli fundamentumon a mely a Krisztus s az ő evangéliuma és ezzel együtt a munkás, mindeneket reménylő szeretet.

Az ünnepi alkalom, a melyen főtiszteletű Dr. Teutsch Frigyes püspök ur önméltóságát cura patoralis vizitációs útjában üdvözljük, igaz szeretettel,

őszinte jó reményekkel eltelve, kizárja, hogy részletkérdésekkel foglalkozzunk, de egy eszmét még is felvetünk: vajjon olyan nagy akadályba ütköznek az, hogy az ősz folyamán, a két, erdélyrészi protestáns egyház vezetői közös konferencián megvitassák az erdélyi protestánsok helyzetét s azokat a veszedelemeket a melyek rájuk itt oly imminensek?

Egy tanuló életéből.

Egy 8—10.000 lakóú városban jártam a gimnáziumot. A mi osztályunk volt akkor (1900-ban) a legvadabb osztály s a legvakmerőbb és legékezhettebb voltam mindközül én. Ha valami meg nem engedett dolgot kellett az iskolában vagy azon kívül

Dr. Teutsch Frigyes.

véghez vinni, én részt vettem abban. Még hozzá a legerősebb voltam az osztályban. Egész csomó iskola-társamat gyűjtöttem magam köré, kik ellenmondás nélkül követtek. Némelyek féltek tőlem, mások ép úgy készek voltak minden csinyre, mint én. Bosszantottuk tanárainkat, ahogy csak tudtuk. Mindennel foglalkoztunk az iskolában, csak azzal nem, amivel kellett volna. De minden úgy inéződött, hogy én rám, a szerzőre semmit sem lehetett rabzonnyítani. Ha az a veszély fenyegetett, hogy kitudódik, hogy én voltam a tettes, akkor egy másik jelentkezett s az egész dolgot magára vállalta.

Amit az iskolában, azt csináltuk kivüle is. És a legvakmerőbb és leggonosztevébb ott is — én voltam.

Minden korcsmázásban s minden verekedésben résztvettem. De itt sem tudtak soha semmit rám bizonyítani. Minden új tervet gondosan megpróbáltam, hogy valamiképpen nem leplezhetne el engem. Elárulni senki sem árulhatta el közülünk a másikat, mert azzal magát leplezte volna le. Abból, hogy mi mindent tettem, mindenik tudott valamit, de egyik sem mindent. Legkevesebbet pedig szüleim. Ők még mindig a romlatlan és megmégezetlen ifjunak tartottak, ki azelőtt voltam. És én meghagytam őket ebben a hitben, amíg csak lehetett.

Persze a közöttünk levő viszony sem volt a legjobb. Mint egy tolvaj- vagy rablóbandában, egyik sem bízható a másikban. És mindamelllett, hogy oly bizalmatlanok voltak, egyik sem vette észre közülök, hogy vezetője mennyire megcsalta. Bármily önzetleneknek látszottak terveim, tulajdonképpen mindeniket kihasználtam és aztán — kinevettem.

De azért a világ előtt pompás fiú voltam: a társadalmi formákat jól ösmertem és senki még csak nem is gyanította, hogy mind a dolgokban, amelyek történtek, a legaisebb részem is volna.

De aztán, azokban a rettenetes órákban, mikor egyedül voltam, fölbredett bennem a lelkiismeret. Semmi nyugtot sem hagyott, kinzott éjjel és nappal. „Hazudtál, csaltál, loptál!“ szót nekem egy belső hang. „Tiszátalan vagy!“

„Van-e isten? Van-e élet a halál után? Van-e megfizetés?“ Ezek a kérdések újra és újra szorongattak. „Nem“ mel feleltem rájuk s megpróbáltam lelkiismeretemet elfojtani. De mindig bebizonyult, hogy csak elaltattam és eltompítottam. Mikor egyedül voltam, minden előkerült. És most megpróbáltam, amint véltem, az utolsó eszközt: élvezetekbe és bűnbe vettem magam. A kék poharát fenéig üritettem. De semmit sem használt! Lelkiismeretem még mindig meg volt. S azért újra és újra belé vettem magamat az árba. Mindig ritkábban szólt lelkiismeretem. Végre elhallgatott. Halottnak gondoltam. De nemsokára látanom kellett, hogy csak tetszhalott volt.

1906. októberében történt, hogy az a hír terjedt el az iskolában, hogy egy biblia-olvasókör alakult. Nemsokára a hír ténynek bizonyult. R. urnak vezetése alatt állott a mozgalom. Kevesen vettek részt benne, de ez a kevés testével, lelkével annak szolgált. Tüstént az ellenpárt élére álltam, hiszen enélkül nem is történhetett a dolog. 40—50 tanuló csoportult körém. Egyik a leghiggadtabbak közül megkérdezett, hogy mi is történik hát tulajdonképpen a biblia-olvasókörben. Nem tudtam felvilágosítást adni. De mivel ez tekintélyemnek árthatott, elhatároztam, hogy kikémlelem. Őtén ajánlkoztak, hogy velem jönnek.

Csodálatos téli este volt. Felettünk sötét kék ég, körülöttünk minden hóval borítva. Pontosan fél 5-kor helyszínen voltunk. Hogy miről beszélt R. ur ezen az órán, arra nem tudok pontosan visszaemlékezni. Csak

azt tudom, hogy a Krisztus véérének megváltó erejéről hallottam; azt hallottam: „ha bűnitek vérpirosak volnának, hófehérek lennétek.“ Ugy éreztem, hogy az én bűneim nehezek, vérpirosak. És aztán az volt a benyomásom, hogy azoknak az embereknek van valamijök, valami erő és vidámság, ami sem nekem, sem más embereknek, akiket ismerek, nincs meg.

Alig hagytam el a kört és voltam egyedül. lelkiismeretem borzasztóan kezdett kínozni. A holtak hitt, tetszhalott lelkiismeret! Megpróbáltam azzal áltatni magamat, hogy amit ott Istenről és az Ő kegyelméről hallottam, örültség, túlzás, képzelgés, de — nem sikerült! Bensőmben ez hangzott: azoknak van igazuk! Ismét elakartam áltatni lelkiismeretemet. Nem sikerült! Elhatároztam, hogy soha többé nem megyek a biblia-olvasókörbe. De nem sikerült! El kellett ismét mennem! Az azután következő hetek voltak a legborzasztóbbak rám nézve, amiket valaha megéltem. A legfélelmetesebb kétségek és harcok keblomban! Egy percig sem volt nyugodalmam. Az iskolában egész uralmam kockáztatva volt. Ha a biblia-olvasókörnél maradok, az oda kell adnom. És emellett nem volt senki, akihez annyi bizalommal lettem volna, hogy elmondjam neki, ami bennem történik; sőt arra törekedtem, hogy senki abból semmit észre ne vegyen. Ilyen lelkiállapotban töltöttem el a karácsonyt, az öröm ünnepét. Sem a kör ünnepélye, sem a templomi beszéd nem tudtak abból kiragadni. Nemsokára világossá lett előttem: Soká ez így nem mehet. Választanod kell! Mit választasz, az a te dolgod, de választanod kell! Harmadik kivetítő utat kerestem, de ezt a feleletet kaptam: „Aki nincs velem, az ellenem van. Aki nem velem takar, az tékozol.“

Mikor semmiképpen sem juthattam nyugalomhoz, mikor már egyen kívül semmi más nem volt hátra, akkor elmentem a kör vezetőjéhez, aki által kételyeim előállottak. 1907. január 10-én volt. Délután 5 ór. kor R. urhoz mentem. Néhány közlésem után röktön felismerte belső állapotomat. Amit a következő órákban megéltem, alig tudom leírni. Nietzsche-től, Schopenhauer-től és Häckel-től szerzett minden filozófiámmal fölfegyverkezve mentem oda. És ott? Eggyel másat előakartam hozakodni — de nem tudtam. Félelmes világossággal csak ez állott előttem: „Te másokat csaltál meg, de valósággal te vagy a megcsalott.“ Ugy tetszett, mintha az élet könyvét felnyitva látnám. Azon a lapon, amelyen nevem állott, ezt láttam alá írva: „Elveszett!“ Irrózatosszerű érzés, örökre elveszve enni! Halálfélelem lepette meg. És ebben a borzasztó aggodalomban olyat tettem, amit életemben soha nem tettem meg: leborultam és így szóltam, de nem, kiáltottam aggodalmamban: „Bocsáss meg! Üdvözítőm bocsáss meg!“ Ugy jöttem oda, mint aki pompás fiú a világ előtt, és most csak azt tudtam kiáltani: „Bocsáss meg!“ És az Üdvözítő az ő végtelen kegyelmében és szeretetében megtette. Borzasztó büntetessel

és tartozással jöttem Hozzá — és Ő elfogadott és tartozásomat magára vette! Ezt hallottam az Ő ajkáról: „Jöjjetek én hozzám, mindnyájan, kik megfáradtatok és meg vagyok terhelve és én nyugodalmat adok tinétek! és ezt: „Aki én hozzám jő, semmiképen nem vetem ki.“ Először rettenetes harcba került, hogy magamat elveszettnek é. tönkrejutottnak ösmerjem el. De aztán annál felsége. ebb volt tudni, hogy terhem elvétetett, bűnöm meg van bocsátva és én ujjongva énekelhetek:

„Mily öröm megváltva lenni,
Jézus, a te véred által!”

Két éve már, hogy az Üdvözítőnek átadtam magam s Ő vérevel bűneimet lemosta és ruhámat fénylő fehérré tette. Hogy mily dicsőségeket értem meg e két év alatt, az leírhatatlan. Az üdvözítő az ő kincses kamráját napról-napra megnyitotta előttem és kegyelemre kegyelmet, dicsőségre dicsőséget adott. A sátn sokszor megkísérelte, hogy régi áldozatát visszazagadja, de Jézus er. iében ellen. álltam neki. Sok gyalázó szót hallottam már. Némelyek vallási őrjöngőnek, mások képmutatónak vagy szektáskodónak tartottak. De mi mindez ahhoz képest, amit Jézus napról-napra és órától-órára ad. „Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket, és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem. Örüljete és örvengezzetek, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben!” Őh, így nem lehet nehéz a választás, a két út között, Pál apostollal együtt kell kiállanunk: „Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát, mert Istennek ereje az, minden hívőnek üdvösségére!”

Auf der Warte.

Cs. L.

Kálvin érdekében.

A folyó év nagy reformátorunknak, Kálvin Jánosnak jubileumi esztendeje. Abban a nagy világ-ünnepben, melyet a Kálvin születése 400 éves fordulóján a reformátusok a föld minden részén rendeznek, méltó részt akar venni a magyar református egyház is. A részvételnek egyik jelentős módja az, hogy a Kálvinista egyház hívei mindenféle írásban és képben igyekeznek a nagy reformátor alakját híven feltüntetni, kellőleg megvilágosítani és a közönség elé állítani. Főlelevenítik a Kálvin értelmét valló egyház multját is százados küzdelmeivel, lelkesítő eseményeivel és főlemelő tanulságaival együtt. Mindezt hathatósan előmozdítja a református öntudatot és a kálvinista egyházhoz való törhetetlen ragaszkodás érzetét, amire napjainkban különösbbe is szűség van.

E célból íratta meg és adta ki, mint azt már szerencsém volt tudatni, református egyetemes konventünk

„Kálvin János élete és reformációja”

cím alatt Kálvin népies alakban szerkesztett életrajzát, mely már forgalomban van. Az eddigi megrendelésekből azonban azt látom, hogy míg egyes egyházak tömegesen beküldött megrendeléseik által

reménylett buzgóságot fejtenek ki a füzet terjesztésében, addig egyházközségeink nagyobb része még egyetlen példányt sem rendelt meg a jubileumi alkalmi műből, melyet tartalma, külső kiállítása, szép képei s végtelenül csekély ára (20 fillér) különösbbe is ajánlanak. Épen arra törekedtünk, hogy oly olvasmányt adjunk a nép és növendék ifjúság kezébe, melyet a legszegényebb ember is megszerezhet s belőle tanulhat és épülhet.

Egyetemes konventünk f. évi július hó 11-ik napját tűzte ki az egyes gyülekezeteinkben tartandó Kálvin ünnepélyek idejéül. Nagyon kívánatos, hogy ez alkalomra minél több ember kezébe jusson a népies Kálvin-füzet, hogy így az ünnepélyek iránt a nagy reformátorhoz és egyházunkhoz méltó meleg érdeklődés és lelkesedés támadjon országszerte. Erre nézve az igen tisztelt lelkész, tanár, tanító és buzgó egyházi előljáró urak tehetnek a legtöbbet. Isméteten fölkérem tehát őket az ünnepi füzet terjesztésére, s minél számosabb megrendelő gyűjtésére.

Ugyancsak szives figyelmükbe ajánlom újra az egyetemes konventtől kiadott, gyönyörű kivitelű

„Kálvin János fali arcképe”

mely minden háznak valóban díszére válik. Ennek a szép, nagy arcképnek, mely a reformátort bibliával a kezében a szószeiken ábrázolja, ára példányonként, keretnélkül 40 fillér, csomagolás és postaköltség 10 fillér. 20 példányon felüli megrendelésnél a csomagolást és postaköltséget a kiadó viseli, 100 példányon felüli megrendelésnél pedig az elárusítási árból 10 százalékos engedményt ad. Tekintettel a képeknek faluhelyen való berámáztatásának nagy kényelmetlenségére, többek kifejezett kívánságára gondoskodtam továbbá arról is, hogy ezen képek készen, üveggel ellátva, bekeretezve is kaphatók legyenek és azokat hiveink olesón megszerezhessek.

A képek 1 1/2 cm. széles, fekete-aranszegélyű keretben, üveggel ellátva kaphatók és ára képpel együtt darabonként K 2-80. A csomagolás és láda költségét a kiadó viseli.

Ezen képnek nem volna szabad hiányoznia egyetlen református családnál sem, különösen kívánatos volna, hogy az minden iskola minden tanterme részére megszereztessek, amit könnyen el lehet érni, ha minden tanulóól 1—2 fillér beszédtik erre a célra.

Az először hirdetett kisebb 30 filléres Kálvin-kép kiadásáról lemondtam, mivel kevés megrendelő jelentkezett. Akik eddig megrendelték a kisebb képet, azoknak is a nagyobbat fogom küldeni, kérve a 10 fillér árkülönbözetnek utólagos beküldését.

Ezen alkalmat felhasználom arra is, hogy ugyancsak S. Szabó József urnak a Kálvin születése évfordulójára való tekintettel írott, a református öntudat emelésére szolgáló, egy másik most megjelent díszes művét szintén egyházunk hívei figyelmébe és pártfogásába ajánljam, annyival inkább, mivel a mű összes árának 10 százaléka a ref. egyház Kálvin alapját fogja illetni. A 12 iv terjedelemben megjelenő műben, melynek címe:

„Magyar Református Sion”

a magyar kálvinista egyház multja és jelen állapota van feltüntetve. Olvashatjuk benne, hogy a Kálvin reformációja hogyan honosodott és szilárdult meg, hogyan terjedt el és szervezkedett hazánkban, milyen küzdelmeken és szenvedéseken ment keresztül, Isten segítségével s rendületlen hitével és áldozatkészségé-

vel, hogy tartotta fenn magát, sőt haladt folyvást előre református egyházunk. Egyszóval mintegy tükörben szemlélhetjük benne multunkat s látjuk mivé tejlődött mindmáig egyházunk életfája, melynek magvát Kálvin ültette el az evangelium dus talajába. A könyvnek különösebb érdeket és értéket kölcsönöz a benne lévő rendkívül nagy illusztráció. Mintegy 125 képet foglal magában. Református magyar egyházunk kimagasló, nagy férfainak és asszonyainak sikerült és hiteles arcképeit, azokét, akik egyházunk küzdelmes multjában példászerű hitbuzgóságukkal, áldozatkészségükkel kitűntek s akik előttünk, mint az egyházszeretet eszményképei tündökölnék. Ezeken kívül egyházunk jelenleg élő kitünőségeit, nagyobb intézményeit s emlékjeleit is bemutatja a könyv sikerült képekben. Ezen diszes, minden református család lelki épülésére, református öntudatának emelésére szolgáló műnek ára, tekintettel arra, hogy református egyházunk hívei azt nagyobb áldozathozatal nélkül minél többen megszerezhessék és olvashassák, csak 2 korleend, dacára annak, hogy az diszes vászonkötésben, tábláján Kálvin János aranyozott arcképével jelenik meg. A szép képes munka különösen alkalmas vizsgálati jutalomkönyvnek a kisebb és nagyobb tanulók számára egyaránt. Fölkérem tehát az igen t. igazgató és tanár urakat, hogy ezirányban buzgókodni és megrendeléseket tenni sziveskedjenek. Az igen t. lelkész és presbyter urakat pedig arra kérem, hogy a könyv terjesztése érdekében tőlük telhetőleg tegyenek meg mindent egyházközségeikben.

A megrendelés ezen felhíváshoz mellékelt gyűjtőív, vagy levelezőlapon a „Dunántuli ref. püspöki hivatalnál Komáromban“ történhetik, az előfizetési pénzek pedig a „Dunántuli ref. egéházkerület pénztári hivatalához Pápára“ küldendők be. Eredményes munkálkodásukhoz Isten áldását kérve, vagyok

Komáromban, 1909. évi május hó 10-én

Antal Gábor,

ref. püspök.

az Egyetemes ref. Tanügyi Bizottság elnöke.

Isten igéje.

Gondolatok.

Hall János edinburghi lelkésznek Budapesten tartott evangelizáló beszédeiből.

1. Az Ur Jézus nem hiába hasonlítja a bűnös emberi lelket az elveszett juhhoz. Legritkább eset az, hogy valaki öntudatosan, szándékosan adja el magát az ördögnek. A legtöbb ember közönyből, gondatlanságból veszt el lelke üdvösségét. Ugy vész el, mint a juh. Hogy vész el a juh? Ugy hogy lehajtja a fejét és legelget. Jobbra is harap egy kis füvecskét, balra is, az utra nem ügyel, gondatlanul lépeget ide-oda, s egyszerre csak azon veszi magát észre, hogy eltévedt. Beesteledt, sötét van körülötte, a nyáj nincs mellette, a pásztor sem, és ő el van veszve. Így tesz az ember. Nap-nap mellett legelget a maga mindennapi dolgainak, házi teendőinek, hivatalos kötelességeinek, némelyik pedig a maga szórakozásainak, élvezeteinek mezején. Itt is beléharap valamibe, amott is, egészen beléeszi magát a maga megszokott dol-

gaiba, s a lelkével — avval nem törődik. S ha idejében föl nem retten é: meg nem áll, hogy a jó pásztor megtalálhassa — akkor örökre elveszett.

2. Az Ur Jézus azt mondja magáról: „Én vagyok az ut, az igazság és az élet.“ Ő az ut. Míg az ember a Jézust meg nem ismeri addig életének nincs határozott iránya. Körben-körben jár az élet mindennapi-ságában, mint a ló a taposómalomban, vagy pedig tévelyeg egy utvesztőben, a melyből nem találja a kijárást. Jézus határozott irányt ad az életnek, a melyen biztosan és egyenesen lehet haladni. De nemcsak irányt ad, hanem célt is tűz elénk, az egyetlen célt, a mely felé érdemes törekednünk, s a mely boldoggá tesz bennünket, mert Ő az igazság. De hogy járhatnánk az álta a megszabott irányban, s az általa kitűzött cél felé, ha Ő erőt is nem adna ehhez? De Jézus erőt is ad. képességet arra, hogy a jó uton, a jó cél felé haladjunk, mert Ő az élet. s ezt az életet velünk is közli.

3. Jézus azt mondja: „A ki az igazságból van, az hallgatja az én beszédemet.“ Minden attól függ, hogy az igazságból vagyunk-e, vagyis őszinték vagyunk-e, akarunk-e hinni? Mert ha akarunk, a Jézus részéről nincsen semmi akadály Jézus nem kíván tőlünk egyszerre tökéletes hitet. A hitnek fejlődnie kell és fejlődik is, csak őszinték legyünk abban a vágyban, hogy előbbre akarunk haladni. Ne álljunk meg annál, hogy a Jézusban egy kiváló embert lássunk. Ha ő olyan kiváló, mint senki más, akkor érdemes vele többet is foglalkozni, s próbára tenni az ő tanításait ugy, hogy azokat komolyan belévigyük életünkbe. A ki így cselekszik, az előbb-utóbb rá fog jönni, hogy a Jézus több mint jó ember, több mint tanító. Aki iyazán óhajtja őt megismerni, annak ő megnyilatkoztatja magát, mint Istennek fia. Ez a három fokozat van feltüntetve a vakon született ember történetében. (Ján. ev. 9. rész.) Először azt mondta: „Egy ember, aki Jézusnak mondatik, megnyitotta a szemeimet.“ Második nyilatkozata a faggató kérdésekre ez: „Proféta az.“ A harmadik pedig, Jézus határozott kijelenésére, hogy ő az Istennek fia: „Hiszek Uram“ — és imádá őt.

4. A megfáradt embereknek három fajtája van. Olyanok, a kik belefáradtak az életbe, annak küzdelmeibe, nyomoruságaiba, fájdalomba. olyanok akik belefáradtak a világba annak élvezeteibe, gyönyörűségeibe, és olyanok, akik belefáradtak a bűnbe, meguduorodtak saját maguktól, saját életüktől és cselekedeteiktől. Jézus így szól: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és megterhelgettetek és én megnyugosztlak titeket.“ Oh ez a csodálatos, gyöngéd, szeretetteljes szó ugy kifejezi a Jézus egyéniségének legfelsőbb lényegét, hogy a prédikátornak alig juthat más szerep, mint egyszerűen reámutatni erre az igére, ép ugy, mint a hogy valahol egy fényes templomban egy elfüggönyözött, gyönyörű Krisztus-kép mellett, az ott álló szerzetesnek nincs egyéb dolga, mint hogy az érdeklődő látogatók előtt némán félrehuzza a függönyt a képről.

 Fizessünk elő a
 VASÁRNAP-ra.

Kegyesség útja. Az evangélium hatalma.

(Kinai levél.)

Midőn férjessel Hunánban dolgoztunk, egy olyan városba jutottunk egyszer, a hol előttünk még nem volt hiitérítő. Lakott a szomszéd faluban egy Wong nevű fiatal ember, aki oly rossz volt, amilyen rossz egy kínai férfi csak lehet. Mindenki olyannak ismerte, aki mindenre képes. Midőn Wong meghallotta, hogy a városba idegenek érkeztek, feltette magában, hogy a rovásukra jól mulat. Egy napon eljött házukba. Férjemet kínai öltözetben találta, amint egy betegnek sebeit kötözte. Csodálkozott a sok betegen, akik körülötte voltak, s akiket ápolásban részesítet. „Csodálatos — gondolá — mi ezt, amit ez az ember idegenekkel tesz, saját rokonainknak se tesszük meg!“ Érdeklődése fel volt keltve, figyelmesen hallgatta a beszélgetést, amely különösnek tetszett neki. Bármily rossz volt is Wong, tudatával birt annak, hogy bűnös s szeretett volna bűneitől szabadulni. Folyton félelemben élt s remegett a halál utáni büntetéstől. S most Jézusról hallott, aki nemcsak megbocsátja a bűnt, de meg is tud tőle szabadítani s így gondolkozott: „Ilyen Istenre van nekem éppen szükségem, olyan Istenre, aki átváltoztatja a szívet, s újjáalakít engem. Miért ne higgyek én Jézusban?“

Ezen látogatás után Jézusba vetett hittel ment haza, Azután többször meglátogatott, sokat tanult Jézusról, s boldog keresztyén lett.

Az emberek nem értették őt s azt mondogatták: „Wong talán örökölt, mindig oly vidám s anyja, kit előbb kidobott s koldulni hagyott, úgy van öltözve, mint a császárné. S nem is lop már — mi történhetett vele?“ Végre megkérdezték tőle, s ő persze boldog volt, hogy Jézusról beszélhetett nekik. Ekkor néhány öregebb ember felkerekedett s bejött a városba, hogy a dolog után nézzen s meglátogattak minket. Megkináltuk őket teával s beszélgettünk velük. Kis idő múlva kérdezik: „Szeretnénk tudni, hogy mi történt a fiatal Wonggal s hallani azokról a csodálatos dolgokról, a melyekről ő beszél s Jézusról.“ Nagy örömmel kezdtük magyarázni az evangéliumot. Együtt-létünk eredménye az volt, hogy az őt öreg ember haza ment, összehívta a népet s azt mondá nekik: „A mit Wong nekünk beszélt, mind igaz s nekünk hinni kell azt. Rövid idő múlva az egész falu megtért. A falu kicsiny, s nem állítom, hogy minden lélek teljesen átadta magát az Úrnak, de mind elhagyta bálványait. Lecsukták a templomot s bejöttek Istent imádni és sokan teljesen megtértek. Ilyen hatalma van az evangéliumnak Kérjétek az Urat, hogy terjessze azt tudós és tudatlanok, kicsinyek és nagyok által, itthon s a messze tengereken.“

Egyházársadalom.

Egyházkerületi egyházi értekezletünk idei közgyűlése. Még élénk emlékezetünkben van egyházkerületi egyházi értekezletünk mult évi közgyűlése, melynek áldásos hatásai sokfelén mutatkoztak egyházkerületünkben. Most az elnökség buzgó indulattal fáradozik az idei közgyűlés elkészítésén s a programu és

az akciói előkészítése céljából még e hó folyamán választmánya ülést is tart. Az idei közgyűlés az eddigi megállapodások szerint Kolozsvárt lesz s bár az időpont még nincs megállapítva, valószínűnek tartjuk, hogy már *szeptember* hó elején meg lesz. Ez időpont betartása elé, egyedül az az akadály mutatkozik, hogy a maros-vásárhelyi új ref. kollegium felszentelése is ez időtájt várható s miután az országos jelentőségű ünnepet készül, megfontolás tárgyát képezi ez, hogy az értekezleti közgyűlés halasztást szenvedjen a *november* elején tartandó egyházkerületi közgyűlésig.

Mi már most felkérjük az érdekelt lelkészeket, egyházmegeyi és előri értekezletek elnökségeit, hogy jelentéseik anyagát készítsék előre, hogy kellő időben a feldolgozásra átadhassák.

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Nehézség dombja.

1909. JUNIUS 14. Hétfő. Az igazi segítség. Ezs. 49:8-11.
15. Kedd. Dávid és Goliát. I. Sám. 17:32-51.
16. Szerda. A hanyagság veszedelme. Jel. 2:1-7.
17. Csütörtök. Ébresztés. Róm. 13:11-14.
18. Péntek. „Aki győz“. I. Ján. 5:1-5; Jel. 3:12.
19. Szombat. Akadály. IV. Mózes 14:26-35.
20. Vasárnap. „Nehézség dombja“. Róm. 7:14-25; II. Kor. 6:1-10.

Mely nehézségek ellen kell neked különösen küzdened?
Mely példákat sorolhatsz fel a bibliából arra nézve, hogy az Úr csodálatosan át tud segíteni a nehézségeken.

Krisztus mint misszionárius.

Krisztus *házi misszionárius* volt a Lázár házában.
Krisztus *idegen misszionárius* volt, mikor a görögök hozzá jöttek.

Krisztus *városi misszionárius* volt, midőn Samariában taniott.

Krisztus *vasárnapi iskola misszionárius* volt, midőn elővéve az írásokat s azoknak tanulmányozására buzdította az embereket.

Krisztus *gyermekmisszionárius* volt, midőn magához hívta és megáldotta őket.

Krisztus a *szegények misszionáriusa* volt, midőn felnyitá a vak koldus szemét.

Krisztus a *gazdagok misszionáriusa* volt, midőn Zakeusnak megnyitotta lelki szemét.

Még a kereszten is *misszionáriusa* lett a latornak, s parancsa missziói parancs volt.

Minden keresztyén misszionárius!

Tudatával birsz-e ennek?

Előfizetési felhívás! „Kálvin levelei a nőkhoz“ című kötetre, melyet a nagy reformátor születésének 400 ados évfordulójára ad ki a Lorántffy Zsuzsanna egyesület. A mű tartalmazni fogja Kálvinnak nőkhoz írott összes fentmaradt leveleit. Közzéteszi dr. Pruzsinszky Pál, ref. theol. akadémiai tanár aki az

akkori időket, a levelek írásának körülményeit s az illető egyéneket részletesen ismerteti. A július elején megjelenő, körülbelül 10 ívre terjedő mű ára fűzve: 1 kor. 50 fill., kötve 2 korona. Előfizetéseket elfogad az „Olajág“ szerkesztősége, Budapest, IV., Sajó-utca 8. sz. és egyesület pénztárnosunk, Söts Farkasné, Budapest, Budafoki ut 5. sz. A könyv bolti ára magasabb lesz.

Világ folyása.

Mi lesz?

Mióta a király elutazott Budapestről, teljes bizonytalanság uralkodik a politikai válságból való kibontakozásra nézve. Az uralkodó nem bizott meg senkit sem, hogy tárgyalásokat folytasson a pártokkal. Mindazáltal alig múlik el nap, hogy a lapokban valami föltűnő fordulatról ne lehetne olvasni. Legújabb hír szerint a király ismét Budapestre jön s miután a 67-es és 48-as pártoknak a fuziója nem sikerült, most már tisztán a függetlenségi párttal iparkodik meg egyezésre jutni. Emlegetik Lukács László volt p. ü. miniszter kiküldetését is, akinek az lenne a feladata, hogy egyezzen meg a függetlenségi párttal a Kristóffy-féle általános választói jog törvénybeiktatásával s némi katonai engedményekkel a kormányalakításra nézve. Bizonyosat azonban senki sem tud a jövőt illetően.

Törökország.

Mohamed, az új török szultán, a napokban mondta el trónbeszédjét a török parlamentben. Mint annak idején Abdul Hamid, ő is alkotmányos kormányzásra kötelezte magát s ígérte, hogy Törökországot a törvényhozással együtt munkálva, művelt európai országgá teszi. Kiemelte, hogy a politikai és jogegyenlőséget akarja meghonosítani, mely szerint a mohamedánok ne élvezzenek több jogot és szabadságot, mint a keresztények s a katonáskodás kötelezettsége terjesztessék ki a keresztényekre is. Eddig csak a mohamedánok lehettek katonák. Meg akarja szüntetni az új szultán az albánok kiváltságait is. Az albánok ugyanis olyan kiváltságokat élveztek eddig, hogy az államhatalom szinte nem is tudott rájuk uralkodni. Egyre több jel vall arra, hogy a birodalom békés fejlődés előtt áll. A szultán trónbeszédjében bennünket különösen az érdekel, amit a külpolitikáról mondott. Eszerint Törökország iparkodik a többi európai hatalmakkal a békét föntartani, jóllehet arról is tesz említést, hogy az elvesztetteket vissza akarja szerezni. A visszaszerzés azonban valószínűleg nem a területi veszteségekre vonatkozik, minő Bosznia is, hanem a török birodalom nemzetközi jogaira.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és szerető magyar és első sorban derék református magyar férfiaknak komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből rájuk merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse a rendővel, hogy azok teljesítése által igaz keresztény magyar ember lehessen,

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fill., negyedévre 1 korona 25 fillér. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Marosvásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést célszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni. Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő. A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetésüket is elfogad.

Főmunkatársak:

Bedőházi János orsz. képviselő Maros-Vásárhely
Dávid Gyula ref. lelkész Eled
Dr. Dekáni Kálmán ref. tanár Maros-Vásárhely
Domby Lajos ref. lelkész-esperes Gyula, Békésmegye
Denes József ref. lelkész M.-Bölkény
Dr. Gidofalvy István kir. közjegyző Kolozsvár
Kenessey Ida Kolozsvár
Király Béla ref. lelkész H.-Bodon
Molnár Imre ref. lelkész Bardóc
zuhay Benedek ref. lelk. és egyh. m. főjegyző Sajókápolna
Szentmiklóssy József ref. lelkész Rákóczi falva
Dr. Szász-Károly árvaszéki bíró Maros-Vásárhely
Hj. Szűcs Károly Matóles, Szathmármegye
Zih Sándorné Berettyó-Ujfalu
Tárkányi György ref. vallásos tanár Kolozsvár
Trozner Lajos ref. koll. tanár Maros-Vásárhely
S. Várad Albert ref. theol. Kolozsvár
Uray Sándor ref. felső leányisk. vallásos tanár Debrecen

Agrár Takarékpénztár Részv.-Társ.

Maros-Vásárhelyt.

Fiók-intézetek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsiszigyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona

Takarékbetétek: 8 millió korona

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **kázi takarékperselyeket** izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak kísértésnek hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse könnyen ellentállhat.

Ha legalább egy korona a perselyében összegyűlt sziveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk.

A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.
M.-Vásárhely,